

By, marsk og geest

By, marsk og geest 19

Kulturhistorisk årbog for Ribe-egnen

Den antikvariske Samling i Ribe

Forlaget Liljebjerget

2007

Redaktion: Mette Højmark Søvsø (ansv.), Jakob Kieffer-Olsen,
Susanne Benthien, Claus Feveile,
Lars Hammer, Søren Mulvad og Lilian Skønager

Lay-out: Lars Hammer

Tryk: Winds Bogtrykkeri A/S, Haderslev

©: 2007 Forlaget Liljebjerget

Liljebjerget er navnet på Den anti-kvariske Samling i Ribe's forlag. Det blev oprettet i 1997 til minde om og med testamentariske midler fra Ellen og Christian Almhede.

Forlagets navn rækker tilbage til Anders Sørensen Vedel. Han udgav i årene 1591-92 otte bøger, der var "Prentet paa Liliebierget udi Ribe". Om disse bogudgivelser og trykkeriet se "By, marsk og geest 10" 1998.

ISBN 978-87-89827-11-7

ISSN 0905-5649

Bindets baggrundsillustration: Videnskabernes Selskabs Kort, 1811. Om dette kort, se "By, marsk og geest 13" 2001, s. 37-50.

Illustration på forsiden: Påfuglemand af tin fra Dagmarsgade, Ribe, se s. 44.

Illustrationer på bagsiden: Fra udstillingen Kristine og Rolf, se s. 53, lerhest fra S. Katrine Kirke, Ribe, se s. 58 og gravsten fra Ribe Domkirke, se s. 66.

Indhold

Maria Panum Baastrup	
Vikingetidens og den tidlige middelalders emaljefibler fra Sydvestjylland	5
<i>Die Emaillefibeln der Wikingerzeit und des frühen Mittelalters im südwestlichen Jütland . .</i>	15
Morten Søvsø	
Arkæologiske undersøgelser i Ribes Dagmarsgade	
– topografi og bebyggelsesstruktur i de ånære områder	17
<i>Archäologische Untersuchungen unter Dagmarsgade in Ribe – Topografie und</i>	
<i>Siedlungsstruktur in den Gebieten an der Aue . . . . .</i>	47
Lene Lund Feveile	
Kirstine og Rolf, to børn fra middelalderen	
– 5 års erfaring med et formidlingsprojekt for børn og voksne	49
<i>Kristine und Rolf – zwei Kinder aus dem Mittelalter . . . . .</i>	55
Mette Højmark Søvsø	
Fra magasinets gemmer	56
<i>Aus dem Versteck des Magazins . . . . .</i>	62
Uwe Dall	
“Stat Wandrings Mand og Læs”	
– slægterne i et ripensisk hus og deres gravminder 1591-2003	63
<i>“Bleiben Sie stehen, Wanderer, und lesen Sie bitte”. Die Geschlechter eines ripensischen</i>	
<i>Kaufmannshofes und ihre Denkmäler 1591-2003 . . . . .</i>	79

Kristine og Rolf, to børn fra middelalderen

– 5 års erfaring med et formidlingsprojekt for børn og voksne

Af Lene Lund Feveile

Siden februar 2002 har Museet Ribes Vikinger næsten uafbrudt lagt plads til et aktivitetsrum for børn. Målgruppen er de 5-13 årige museumsgæster og deres forældre, primært de børn der kaldes "de frie børn", dvs. børn der ikke besøger museet i forbindelse med skoleundervisning. Med tiden er rummet i stigende grad også blevet anvendt i forbindelse med museets skoletjeneste og rundvisninger. Målet er at give børn og unge en anden tilgang til de permanente udstillinger gennem børnevenlige historier, samt føle-, lugte- og lydoplevelser. "Kristine og Rolf" blev født som eksamensopgave på et kursusforløb afviklet af Museumshøjskolen og er derfor tænkt med en forholdsvis kort levetid. Nu har rummet fungeret i omkring fem år, og det har givet mange nye erfaringer med publikum og det at holde liv/orden i et meget aktivt benyttet rum.

Indledning

Museumsgæsternes brug af museerne ændrer løbende karakter. Børn og unge er i høj grad omgivet af et samfund der baserer sig på billedmediet frem for teksten. De senere år har der været meget fokus på børns tilgang til og brug af kulturformidlingen. Børn har brug for kendskab til deres kulturelle arv lige så vel som kendskab til den kultur de indgår i hver dag. I erkendelse af at børn og unge i dag har en anden tilgang til historien og at de ofte "drukner" i vores traditionelle udstillingsform, har vi på Den antikvariske Samling gennem en årrække forsøgt at tilbyde udstillinger og aktiviteter, der kunne supplere den eksisterende, permanente udstilling om vikingetid og middelalder. Enten som elementer i eller omkring diverse særudstillinger eller som et helt selvstændigt element.

Ideen om at indrette et middelalder legerum opstod i december 2001. Ramme for projektet var et ledigt særudstillingsrum på første sal af Museet Ribes Vikinger, en del middelalderdragter, legetøj, spil og andre genstande opbygget gennem de første syv år som Museet Ribes Vikinger havde eksisteret, samt at undertegnede deltog i en efteruddannelse som børneformidler.¹ Rummet skulle formidle selv, det var ikke tanken at der i hverdagen skulle være en levende formidler til stede. Begrænsningerne var pladmangel, økonomi og tid/arbejdskraft.

I 2002 blev rummet stillet op i to perioder (februar/marts og juni/oktober). Det viste sig som

en så populær aktivitet at det blev udbygget og videreudviklet i det store særudstillingslokale i kælderen, hvor det åbnede i februar 2003 frem til oktober 2004. Herefter flyttede rummet op ovenpå igen fra marts 2005 til december 2006. 1. marts 2007 genåbnede et nu udvidet og revideret Kristine og Rolf igen i det store særudstillingslokale. Det giver en foreløbig levetid for udstillingen på næsten fire år – hvilket må siges at være lang tid for en særudstilling.

I 2001 var de overordnede mål og tanker bag Kristine og Rolf at gøre middelalderen nemmere tilgængelig gennem børnevenlige historier, samt genstande at røre ved. Gennem leg og "selvopdagelse" skulle børnene få viden om middelalderen, skærpe interessen og lysten til at fordybe sig i den permanente udstilling om middelalderen på Museet Ribes Vikinger.

Allerhelst ville vi gerne opnå at børnene fik oplevelsen sammen med de voksne. Børn og voksne skulle opnå en kollektiv viden og fungere som formidlere for hinanden.

Ideoplæg og udformning af middelalder-rummet

Ideoplægget til Kristine og Rolf indeholdt i 2001 fem emner: Fødsel/spædbørns vilkår, drenge- og pigeklædedragt, middelalderlege, skolegang og mad. Siden er der blevet udvidet med syv nye emner, således at aktivitetsrummet her i 2007 tillige består af: Samfund, sygdom og sundhed, ridder

Fig. 1-2. Kig ind i middelalderlegerummet Leg med Kristine og Rolf. I baggrunden ses hele familien som giner. I køkkenet er ildstedet med indlagt lys og lyd. Foto: Lene Feveile.

Ein Blick in den Aktivitätsraum "Kristine und Rolf" in der Ausgabe von 2007. Im Hintergrund sieht man die Familie als Büsten. In der Küche gibt es den Herd mit installiertem Licht und Laut.

Rolf, falkoneren, nål og tråd, handel/købmand samt håndværk/skomager. I december suppleres med jul i middelalderen. Altså er vi i dag oppe på 14 del-emner. Dertil er kommet læsehjørner udenfor rummet hvor forældre og børn kan trække sig tilbage og selv søge viden i børnebøger om middelalder. Museet har et godt og frugtbart samarbejde med Ribe bibliotek, der jævnligt bytter bøger ud for os.

Aktivitetsrummet er bygget op over den fiktive adelsfamilie, der består af hovedpersonerne Kirstine (9 år) og Rolf (11 år). De har en spæd lillebror, Bjørn, og forældrene ridder Niels Krabbe og hustru Anna Jacobsdatter. Familien bor på Ribershus. Året er sat til 1407.

Børnene Kristine og Rolf fortæller gennem de enkelte emner om deres hverdag i middelalderen. Til hver fortælling knytter sig tekst, spørgsmål/svar og genstande at røre ved, samt ekstra staffage i form af tårne at gå op i, spejle at se i etc. Alle genstande anvendt i rummet er kopier eller rekvisitter. Der benyttes aldrig originale arkæologiske genstande. Der er ikke nødvendigvis tale om nøjagtige kopier i de originale materialer. Dette har ikke været praktisk muligt da økonomien ikke har været til stede. Men dragterne kan tages på, krydderier og klipfisk kan lugtes til og spillene kan man lege med. Det er meningen at rummet skal bruges.

For hvert emne findes en generel tekst, der er læsevenlig for barnet selv (9-13 årige) og skrevet i et sprog der taler til barnet. Det er nødvendigt at en voksen læser højt for de mindre børn. Historien indeholder fakta, er faglig korrekt, men alligevel fortalt som en "god historie" i jeg-form. Efter historien kommer et "Vidste du ..."-afsnit. Her præsenteres korte faktaoplysninger som ikke passer i tekstens mere fortællende form. Dette tekstafsnit skal signalere at her taler museumsfolkene – der er ikke tale om gætterier men oplysninger baseret på faglig viden. Til alle afsnit er endvidere knyttet en opgave/gætteleg/multiple-choice, der umiddelbart følges af svaret.

Som en løbende tilpasning af anvendelsen af rummet har det vist sig at aktivitetsrummet i langt højere grad end oprindeligt tænkt, har kunnet anvendes i forbindelse med museets skoletjeneste, der omfatter rundvisning eller undervisning for ca. 400 skoleklasser årligt. Aktivitetsrummet supplerer på udmærket vis en rundvisning i den permanente middelalderudstilling og en kort introduktion af guiden til rummet er i høj grad med at beskytte rummet mod for voldsom leg med genstandene i rummet – en leg der ellers til tider kan minde om misbrug eller hærværk.

Den større fokus også på skoleklasserne har desuden givet sig udslag i et følgearbejde om den generelle samfundssituation i Danmark og Ribe omkring

Eksempel på en af teksterne:

Kristines livretter

Jeg kommer en del i borgens køkken, for jeg skal jo lære alt om mad og at føre hus, siger min mor. Det er ikke altid lige sjovt at plukke høns og salte sild.

Lige nu glæder jeg mig til aftensmaden, en af mine livretter er hønsekødssuppe og små tærter med fyld af svinekød, krydret med seks forskellige krydderier – og til dessert pandekager med fyld af æbler, kanel og nødder. Godt det ikke er fredag eller faste for så må man ikke spise kød, kun fisk.

Når jeg stikker næsen i sky, kan jeg dufte suppen og nok også kanel, så måske.....

Nå – jeg må hellere hente de skeer, brødbrikker og knive som vi skal have på bordet i “salen”, ellers råber mor bare efter mig.

Vidste du, at...

Middelalderens mennesker levede meget sundt, når der var mad nok.

Den vigtigste mad var grød, brød og kogt eller saltet kød.

Der var mange forskellige krydderier i maden. Prøv at snuse til krydderierne i kurven. Måske er der nogen du kender.

De rige spiste mindst to varme måltider om dagen. Hvert måltid bestod af flere retter.

Til maden drak man helst tynd øl eller vin. Vand var ikke så rent i byerne.

Al maden – kød, krydderier, brød, frugt, grøntsager, mælk og æg var helt uden konserveringsmidler, sprøjtemidler og kunstige smagsstoffer. De levede helt økologisk.

Gæt før du kigger!

Hvordan kunne folk i middelalderen få deres mad til at holde i lang tid?

1. Den blev saltet og røget
2. Den kom i køleskabet
3. De købte noget nyt hver dag

Gæt før du kigger!

Hvad drak middelalderbørn til maden?

1. Vand
2. Mælk
3. Øl

Gæt før du kigger!

Hvad spiste man med i middelalderen ?

Gæt før du kigger!

Hvad er en brødbrik ?

1. Små klodser som de små børn legede med.
2. En skive tørret brød som man brugte som tallerken.
3. Spillebrikker til dam og mølle.

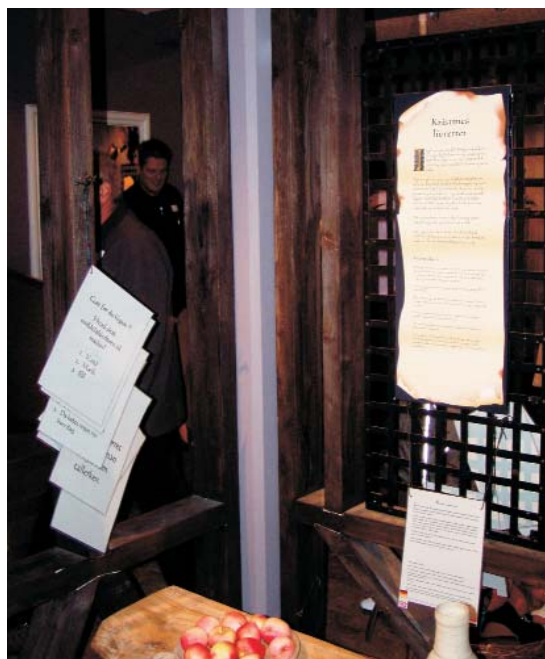

Fig. 3. Eksempel på opsætning af tekst og spørgsmål. Foto: Lene Feveile.

Ein Beispiel für Aufstellung von Text und Fragen.

1407. Når skolerne bestiller en rundvisning sendes arket med ud til læreren der således har muligheden for at forberede børnene til besøget.

Til dagligt er der mulighed for at en familie ad gangen kan klæde sig ud i middelaldertøj. Som et ekstra tilbud til skoleklasserne har museet desuden et komplet skolesæt på ca. 25 dragter syet til 4.-6. klasses elever. Gennem børnenes iklædning af dragterne formidles middelaldersamfundets opbygning med konge, bisp, adel, borgere, bønder og livegne.

Endelig er historiens middelalderfamilie også fremstillet på et trykt ark som påklædningsdukke. Arket findes til salg i museets butik og via hjemmesiden.

Evaluering af aktivitetsrummet

I løbet af de fem år er der gennemført en interviewundersøgelse i 2002, samt en spørgeskemaundersøgelser i 2006. Undersøgelsen i 2002 blev gennemført af 4. års studerende Alice Falk fra Ribe Statseminarium, som interview af 33 børn i uge 7. Ud over museets faste udstilling, samt

Odins Øje og aktivitetsrummet, bød museet på særudstillingen om fastelavn. Undersøgelsen i 2006, der blev gennemført i perioden uge 21 til uge 37, var i skemaform. Skemaet blev udleveret til alle museets gæster. 601 spørgeskemaer blev leveret tilbage. Ud over museets faste udstilling, samt Odins Øje og aktivitetsrummet, bød museet på særudstillingen "Ribes samling – Byen og museet gennem 150 år". Der har i hovedparten af skolernes ferier været tilknyttet en formidler til rummet, ligesom guiderne i forbindelse med rundvisninger har observeret gæsternes tilgang og anvendelse af rummet. Aktivitetsrummet er blevet mødt med meget stor glæde af både børn og voksne, såvel danske som udenlandske gæster. Interessen og responsen fra publikum har været så stor, at vi til stadighed har genoplivet og udbygget rummet. Målgruppen er så absolut blevet ramt. De enkelte aldersgrupper har dog en forskellig tilgang til rummet, som kan skitseres på følgende måde:

5 til 11-årige: udnytter rummet fuldt ud. De går straks i gang med at lege og prøve.

10 til 13-årige: mere reserverede, har behov for en igangsætter. De er allerede bevidste om i hvilke rammer de bevæger sig. Her hjælper det meget med en introduktion af en guide, eller at der er en formidler tilknyttet rummet.

13 årige og op: opfører sig i deres tilgang meget reserverede og er tydeligt afhængige af de voksnes måde at aktivere/igangsætte.

Voksne: har været meget begejstrede, spiller gerne spil, prøver tøj og igangsætter børn.

En helt særlig type af gæster er de udenlandske familier. De er meget begejstrede for rummet som de benytter fuldt ud. Det viser sig klart, at oversættelse af alle tekster til tysk og engelsk giver et godt resultat i forhold til de udenlandske gæsters oplevelse. Et tilbud der desværre kun i begrænset grad tilbydes i den permanente udstilling, hvor kun hovedteksterne, endda i forkortet udgave, er oversat til de samme sprog.

Det er meget positivt at se hvor godt rummet fungerer for børn og forældre. Det får dem virkelig i gang sammen. Forældrene er i høj grad blevet til formidlerne via de meget enkle spørgsmål og svar som på en nem og tilgængelig måde giver forældrene en viden de kan formidle videre til børnene.

Formidlerne og guiderne iagttagelse af børne-

nes brug af aktivitetsrummet viser at der er stor forskel i drenge og pigers tilgang til rummet. Drengene kaster sig umiddelbart ud i aktiviteterne, som f.eks. at fægte med træsværd, gå op i tårne, prøve ringbrynjen og legetøjet. Pigerne er mere tøvende. Når rummet har været bemandet med en formidler, har vi i flere omgange haft blæk og fjerpen med, eller ler til at forme en lille munkesten af. Fjerpen og blæk er en klar pigeaktivitet. De vil gerne sidde og nusse med de mere stille ting, mens det at forme en lille munkesten af ler, er for børn af begge køn. Man skal altså i høj grad være opmærksom på at der i valget af emner skal være noget til begge køn når man planlægger aktivitetsrum eller andre børnetilbud på museer. Den erfaring var vi meget bevidste om i forbindelse med den seneste udbygning i 2007.

En anden væsentlig del af rummet er historierne. Generelt fungerer teksterne godt, selvom de mest læses af de voksne. At hovedpersonerne har navn og fortæller i jeg-form gør det hele mere nærværende – samtidig er hele middelalderfamilien til stede som giner i rummet. Fra min side var teksterne tænkt som en mulighed for at få forældre til at formidle til deres børn. At de selv fik så meget glæde af dem havde jeg ikke forestillet mig. De meget enkle spørgsmål har vist sig at kunne "klæde" forældrene på, så de kan besvare børnenes spørgsmål. Spørgsmålene bliver igangsættende for historien. Forældrene overtager funktionen som formidlere.

Tredelingen i fiktion, fakta og spørgsmål har fungeret godt, og trods udbygningen til 13-14 emner kan aktivitetsrummet sagtens bære yderligere spørgsmål. Faktadelen opfylder behovet for også at være faglig, uden at drukne målgruppen – børnene – i akademisk tekst. Som årene er gået har historien på nogle punkter selv "taget magten". I de første år befandt børnene Kirstine og Rolf sig et udefineret sted i tid og rum i starten af 1400-årene. Siden har det vist sig vigtigt at få forankret historien om Kristine og Rolf i de virkelige begivenheder der foregik i Ribe omkring 1407, f.eks. prinsesse Katharina's (søster til kong Erik af Pommeren) bryllup i byen.

Emnemæssigt har rummet ramt bredt, da de enkelte emner fungerer forskelligt. Emnet "Spil og lege" er nemt at gå til. Alle aldersgrupper går i

gang med snurretoppe, sjippetove, dam og mølle med mere. Der er en lidt større tilbageholdenhed hvad angår at prøve dragterne. Men de fleste går i lag med huer og hætter. Især ringbrynje, hjelm og jernhandske er et must! De taler til fantasien og giver børnene en oplevelse af middelalder på en meget direkte måde. Det store 1½ håndssværd er låst fast til væggen og kan derfor kun håndteres når der er en formidler til stede. Genstandene i legeskøkket bruges meget, og af børn i alle aldre. De er med til at give helhed og oplevelse, hvor både lugte- og høresansen anvendes. Spørgsmålene i køkkenafsnittet er nogen af de mest populære, igen fordi børnene kan forholde sig til eksempelvis det at drikke øl hver dag i stedet for vand. I afsnittene om skole, nål og tråd og spædbørns forhold er der ikke rigtig noget at prøve

Fig. 4. Seminariestuderende Alice Falk i middelaldertøj, og 10-årige Astrid iklædt ringbrynje. Foto: Lene Feveile.

Die Studentin Alice Falk in Mittelalter-tracht und die 10-jährige Astrid mit Kettenhemd.

Fig. 5. Teksterne studeres grundigt. Især de voksne har ihærdigt studeret spørgsmål og svar. Foto: Lene Feveile.

Die Texte werden eingehend studiert. Besonders die Erwachsenen haben sorgfältig Fragen und Antworten studiert

på samme måde som de andre afsnit. At prøve at skrive med fjerpen og blæk er meget populært men erfaringen viser at det kræver styring af processen, der således kun finder sted de dage hvor en formidler er til stede.

Denne erfaring, bandt mange andre, leder naturligt nok over til at omtale hvordan rummet rent fysisk har klaret sig i mødet med børnene og det øvrige publikum. Rent praktisk må man sige, at en så "levende" aktivitet er krævende med hensyn til oprydning og støjniveau. De fleste aktiviteter egner sig bedst til kælderrummet, da vi på den måde kan tage hensyn til de museumsgæster, der gerne vil fordybe sig i den faste udstilling. Kopierne der anvendes skal generelt være af en meget god og robust kvalitet. Der er et stort slid. Man må konkludere at formidling i form af "Hands on", for at være optimal for alle involverede parter, bedst kan gennemføres når der er en formidler til stede i rummet. Det er ikke kun skolebørn der i flok kan være for voldsomme, desværre ser vi også eksempler på familier, der på det nærmeste splitter dele af rummet ad, f.eks. ved at kaste til

måls mod forskellige ting med de læderbolde der var tænkt som jonglørbolde i afsnittet om spil og leg.

At kopierne ikke er udført i historisk korrekte materialer har tilsyneladende ingen betydning for oplevelsen – et træsværd kan man også kæmpe med. Set fra et fagligt synspunkt ville det dog give endnu et plus til rummet hvis sådanne detaljer kunne komme med, hvilket da også er museets langsigtede mål. Gennem årene er der allerede arbejdet intenst med at luge ud i ukorrekte materialer. Især ved reoveringen i 2007 er de dragter som kan prøves af gæsterne blevet forbedret gevaldigt.

Sliddet på genstandene viser klart at museumsgæsterne går i gang med rummets mange tilbud. Vi har arbejdet med at udforme de spørgsmål, som stilles ved hvert del-område på en måde, som opfordrer til at man skal røre ved f.eks. dragterne. Dette skulle gerne stimulere til at tage på dragterne på. Et eksempel er spørgsmålet: Hvor tung er ringbrynjen? Når man først har ved den, er det lettere at tage den på. Det er også en vigtig forudsætning for at selvformidling fungerer, at aktivitetsrummet bugner af tilbud. Rummet skal være et skatkammer – et sted hvor man kan gemme sig og prøve. Der skal være små "private" rum – så man ikke føler sig udstillet. Det gælder både for børn, især de ældste grupper, men også for de voksne. Som tidligere nævnt er det stadig det bedste hvis der er mulighed for at en formidler kan være til stede. Det gælder særligt hvis man vil have fat i de lidt ældre målgrupper samt pigerne, der tilsyneladende har et større behov for en igangsætter. Det øger også muligheden for at putte noget mere faglighed ind via dialog med museumsgæsterne. Endelig har man i formidleren den desværre nødvendige opsynsmand. Det er dog også klart, at familierne godt af sig selv kan få et stort udbytte af de aktiviteter som tilbydes – når man bygger informationen og rammerne rigtigt op. På den måde får vi godt fat i de "frie børn" og deres forældre.

Men er det kun denne aktive form for vidensopbygning børn vil have? I interviewundersøgelsen i 2002 blev børnene bl.a. spurgt hvad der var godt på museet Ribes Vikinger. Et af de svar der gik oftest igen var: "Der hvor man må røre ved noget – middelalderlegerummet, vikingskibet og skelet-

terne”. En stor del af børnene svarede dog også at de mange ægte arkæologiske genstande i udstillingen var interessante. Dette blev gentaget af de fleste børn og voksne i spørgeundersøgelsen i sommeren 2006. De permanente udstillinger, vikingeskibet og Kristine og Rolf er de oplagte topscore-re. Man skal altså ikke undervurdere børnenes interesse for den ægte vare, men være opmærksom på at børn gerne vil have historierne fortalt så de stimulerer alle sanser og dermed styrker deres egen mulighed for kompetanceudvikling. Vi må ikke forfalde til at tro at børn bare skal underholdes. De vil tværtimod gerne lære noget og mødes af kvalitet og mennesker der har noget på hjertet. Men at gå igennem Kristine og Rolf en tilfældig eftermiddag og se tre-fire 11-årige i gang med at gå på stylder, spille med astragaler, veje krydderier eller fægte iført middelaldertøj er vældigt stimulerende. Børn kan stadig lege.

Afsluttende kan man sige at erfaringerne med aktivitetsrummet er positive. Konklusionen er, at rummet er et stort plus for gæsternes oplevelse. Børnene drager hjem med en god museumsoplevelse – og mere viden om middelalderen. De kommer helt sikkert igen! “Kristine og Rolf” har gennem de sidste fem år ændret sig fra et tilbud, som var tænkt til en begrænset periode, til at være en væsentlig del af kernekundens – børnefamiliernes – museumsoplevelse. Et kulturhistorisk museum som Museet Ribes Vikinger, hvis primære driftindtægter består af entréindtægter, er i en hård men god konkurrence med andre udbydere af “oplevelser for hele familien”. I den konkurrence kan et tilbud som Kirstine og Rolf ikke undværes.

Noter

1. “Kristine og Rolf” var afsluttende formidleropgave på det første hold af museumsformidleruddannelsen (MFU), en uddannelse støttet af Kulturrådet for børn og gennemført med tre “pilot”-hold på Museumshøjskolen i perioden 2001-2003. Uddannelsen er senere videreført som et fast tilbud.

ZUSAMMENFASSUNG

Kristine und Rolf – zwei Kinder aus dem Mittelalter

5 Jahre Erfahrungen mit einem Vermittlungsprojekt für Kinder und Erwachsene

Seit Februar 2002 und bis Heute hat es auf dem Museet Ribes Vikinger ein Spielraum für Kinder gegeben. Heute ist der Name “ Kristine und Rolf – zwei Kinder aus dem Mittelalter”. Das Thema umhandelt das Mittelalter. Die Zielgruppe waren die 5- bis 13-jährigen Museumsgäste, die sogenannten „freien Kinder“, aber der Raum hat auch als Vermittlung für Schulen funktioniert. Es war der Zweck den Kindern und Jugendlichen einen leichteren Weg zu den permanenten Ausstellungen zu geben, indem kinderfreundliche Geschichten vorgetragen wurden. Ausserdem konnten die Kinder die Gegenstände berühren. Besonders der Kettenhemd war ein Knüller für sowohl Kinder als Eltern

Die Erfahrung zeigt, dass die Geschichten und übrige Aktivitäten vielseitig sein sollen, da die Altersgruppen verschiedene Erwartungen zu dem Raum haben. Jungen und Mädchen reagieren auch unterschiedlich auf die Aktivitäten. Wenn wir auf den Museen wünschen, solche Räume zu etablieren, müssen wir uns solcher Unterschiede bewusst sein. Ausserdem sind selbstvermittelnde Räume grosser Abnutzung ausgesetzt und sollen, wenn möglich, mit einem Museumsvermittler kombiniert werden. Die Kinder, die dort gewesen sind, ziehen mit einem guten Museumserlebnis nach Hause – mit viel Wissen von dem Mittelalter.

Lene Lund Feveile, museumsinspektør
Den antikvariske Samling
Overdammen 12, 6760 Ribe
llf@asr-ribe.dk